

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

**ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
19 – 20 ЖОВТНЯ 2021 р.**

**«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»**

м. Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції 19-20 жовтня 2021 року. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2021. – 369 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Мельник Ю.М. - д-р екон. наук, професор,
директор ННПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Купріна Н.М. – д.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Савенко І.І. – д.е.н., проф., Іванченкова Л.В. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Неустроєв Ю.Г. – к.е.н., доц.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

Згідно П(С)БО 9 «Запаси» кожне підприємство самостійно обирає один із можливих методів списання запасів. Важливим є вибрати саме той метод який дозволить найбільш точно проводити оцінку діяльності підприємства з урахуванням специфіки діяльності данного підприємства.

Оскільки вибір найкращого методу для будь якого підприємства залежить від значної кількості факторів, які по-різному впливають на діяльність кожного окремо взятого підприємства і на результати цієї діяльності, радити, якому з методів надати перевагу недоцільно.

Так, вибір оптимального методу списання запасів на витрати підприємства дозволить отримувати максимальний прибуток для подальшого розвитку підприємства та забезпечення підвищення ефективності його діяльності.

Література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси»: URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_021
3. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік : [навч. посіб.] / І. Б. Садовська, Т. В. Божидарнік, К. Є. Нагірська. К. : Центр учбової літератури, 2013. 688 с.
4. Павлов П.В. Особливості використання різних методів оцінки запасів / П.В. Павлов // Науково-технічний збірник. 2010. №56. С. 217-223.
5. Концептуальні засади управління економічно-безпечним інноваційним розвитком промислового підприємства та формування його аналітичних інструментів / Л.О. Волощук // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2015. № 1 (17). С. 234-241.

ОСНОВНІ ІНДИКАТОРИ ФІНАНСОВОЇ ВРАЗЛИВОСТІ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ

Тарасова О.В., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

В умовах зростаючої залежності України від зовнішніх кредиторів та сировинної моделі економіки, основними індикаторами фінансової вразливості економіки держави є розміри дефіциту бюджету, державного боргу та обсягу міжнародних резервів. При формуванні цих показників важливо знайти компроміс між забезпеченням фіскальної складової та соціальним захистом й стимулюванням економічного зростання. Але необхідність дотримання показників розміру бюджетного дефіциту та

забезпечення соціальних видатків, а також виконання зобов'язань перед іноземними кредиторами, призводять до обмеження видатків капітального розвитку, що в свою чергу стримує економічне зростання.

Аналіз динаміки частки поточних та капітальних видатків Державного бюджету України та місцевих бюджетів показує, що у структурі видатків Державного бюджету в останні роки спостерігається зниження частки капітальних видатків, при цьому у структурі видатків місцевих бюджетів бачимо зростання частки капітальних видатків, що пояснюється процесами децентралізації, внаслідок чого місцеві органи влади отримали додаткові фінансові ресурси і можливість розпоряджатися ними з урахуванням власних потреб.

До основних зовнішніх викликів для економіки України на сучасному етапі можна віднести [1]:

- погіршення зовнішньоекономічної кон'юнктури для вітчизняного експорту на тлі уповільнення світової економіки, значної волатильності та зниження цін на сировинні товари на ключових ринках, змін глобального попиту в рамках пандемії COVID-19. Як наслідок, в Україні темпи зростання експорту товарів знижуються - від 9 % у 2018 р. до 2,9 % у 2021 р. (за прогнозом Кабінету Міністрів України). Це призведе до зменшення припливу валютних коштів в Україну, може дестабілізувати валютний ринок та збільшити обтяжливість виплат за державним боргом;

- посилення загроз національній економіці з боку РФ: торговельні обмеження погіршуватимуть інвестиційний клімат та інфляційні очікування; зменшення обсягів транзиту газу через Україну можуть зумовити ускладнення функціонування енергетичної системи, а відтак всієї економіки;

- ризик обмеження доступу до міжнародних ринків капіталу при значних обсягах погашення зовнішнього боргу у 2020 р. та зростанні дефіциту державного бюджету у 2020 р. понад обсяги, визначені Бюджетним кодексом України (3 % ВВП) внаслідок недонадходження податків і зборів на тлі необхідності здійснення додаткових витрат, що посилюватиме загрози для макроекономічної стабільності держави;

- наслідки від розгортання світової фінансової кризи та, відповідно, низка загроз, пов'язаних із проблематичністю рефінансування зовнішнього боргу, а також із погіршенням перспектив залучення іноземних інвестицій.

Основними показниками боргової стійкості країни, що характеризують рівень навантаження на національну економіку та відображають можливості держави розраховуватися з кредиторами, є:

- співвідношення державного і гарантованого державою боргу та обсягу ВВП;

- абсолютні показники державного та гарантованого державою боргу (табл.1);

Таблиця 1 – Динаміка державного та гарантованого державою боргу України за 2015-2021 рр., млрд. грн.

Показник	31.12. 2015 р.	31.12. 2016 р.	31.12. 2017 р.	31.12. 2018 р.	31.12. 2019 р.	30.06. 2020 р.	31.07. 2021 р.
Загальна сума державного і гарантованого державою боргу	1572,2	1929,8	2141,8	2168,5	1998,3	2269,2	2499,39
Державний борг	1334,3	1650,8	1833,7	1860,3	1761,4	2002,6	2214,1
Внутрішній борг	508,0	670,7	753,4	761,1	829,5	882,6	990,1
Зовнішній борг	826,3	980,2	1080,3	1099,2	931,9	1119,9	1224,01
Гарантований державою борг	237,9	279,0	308,1	308,2	236,9	266,6	285,29
Внутрішній борг	21,5	19,1	13,4	10,4	9,6	22,2	36,79
Зовнішній борг	216,5	259,9	294,7	297,8	227,3	244,4	248,5

Джерело: складено за даними [1,2]

- співвідношення видатків на погашення та обслуговування державного і гарантованого державою боргу та доходів державного бюджету;
- індикатори, що характеризують недосконалу структуру державного та гарантованого державою боргу України.

Аналіз боргової політики держави показує, що рівень боргової стійкості України залишається низьким і потребує впровадження виваженої політики управління державним боргом, адже боргова політика держави є важливим чинником забезпечення фінансової стійкості держави.

Література

1. Проблеми та перспективи зміцнення стійкості фінансової системи України: аналіт. доп. / Шемаєва Л.Г. та ін. ; за наук. ред. Я.А. Жаліла. Київ : НІСД, 2021. 104 с. URL:https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-02/e_book_zhalilo_2-sait-2_0.pdf (дата звернення 10.09.2021).

2. Інформаційна довідка щодо державного та гарантованого державою боргу України (станом на 31.07.2021).

URL:<https://www.mof.gov.ua/uk/derzhavnij-borg-ta-garantovanij-derzhavju-borg> (дата звернення 12.09.2021).

ЕКОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

**Немченко В.В., д.е.н., професор
Єдлічка Є. А.**

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

На сьогодні, в Україні все частіше підіймається екологічне питання у підприємницькій діяльності.

Розвиток та впровадження інновацій з високим ступенем екологічності та економічної ефективності є успішним варіантом вирішення екологічних і економічних проблем нашої країни, що забезпечить сталий розвиток підприємств і держави.

В Україні екологічне підприємництво як сегмент національного ринку сформувалося у 1988- 1990рр., але на жаль, існує чимало проблем на шляху його розвитку. Серед них, можна виділити низький контроль за порушення екологічних принципів, низька вмотивованість підприємців працювати у гармонії з навколишнім середовищем, низька підтримка «зелених» інновацій, тощо.

Так, серед найбільш перспективних в умовах України можна виділити такі види виробництва продукції екологічного призначення:

- моніторингові системи;
- очисне обладнання;
- лічильники;
- технології, обладнання і матеріали для ресурсозбереження;
- сільськогосподарські технології;
- переробка і знешкодження відходів;
- інформаційні товари і послуги;
- інформаційна медицина і фармацевтичні засоби;
- рекреаційні та біологічні послуги.

Однак, серед недоліків, необхідно зазначити, що ринок екологічних товарів і послуг в Україні формується надзвичайно повільно, відсутній ефективний механізм підтримки стимулювання підприємництва в природоохоронній сфері. Також відсутня інноваційна складова [1].

Для поєднання інноваційної діяльності підприємств харчової промисловості і гармонізації екосистеми, захисту довкілля й посиленню

ІСТОРИЧНИХ АСПЕКТ

- Седікова І. О., д.е.н., професор; Мандрикі́н Д. В., асистент. ОНАХТ, м. Одеса, Україна
- ДЕМОГРАФІЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ ГРУЗИИ В УСЛОВИЯХ КОВИДПАНДЕМИИ
56. Чичинадзе Борис, д.э.н, Кутаисский Государственный Университет им. Ак. Церетели, г. Кутаиси, Грузия 183
- СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИКА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ЗА НЕТОВАРНІМИ ОПЕРАЦІЯМИ
57. Немченко В.В., д.е.н., професор; Галаган І.В., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна 184
- СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ
58. Ощепков О.П., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна 188
- ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ВИБУТТЯ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
59. Васьковська К.О., к.е.н., доцент; Космачевська Е.В., магістрант, Орлова А.Ю., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна 191
- ОСНОВНІ ІНДИКАТОРИ ФІНАНСОВОЇ ВРАЗЛИВОСТІ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ
60. Тарасова О.В., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна 194
- ЕКОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ
61. Немченко В.В., д.е.н., професор; Єдлічка Є.А.. ОНАХТ, м. Одеса, Україна 197
- СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА
62. Мельник Ю.М., д.е.н., професор; Сарієва Г.І, бакалавр, ОНАХТ, м. Одеса, Україна 199
- ОЦІНКА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ
63. Мельник Ю.М., д.е.н., професор; Щегульцова А.О, магістрант, ОНАХТ, м. Одеса, Україна 202
- АКТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВАХ
64. Євтушевська О.О., к.е.н., доцент; Андрєєва М.В., бакалавр. ОНАХТ, м. Одеса, Україна 208
- ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ
65. Маркова Т.Д., к.е.н., доцент; Пчелянська Г.Б., старший викладач; Домброван Я.Ю., бакалавр. ОНАХТ, м. Одеса, Україна 213
- ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ, РОЗВИТОК ТА СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ
66. Іванченкова Л.В., д.е.н., професорка; Хутак Артур Шир Ага, аспірант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна 215